דער הימלישער ערב

(ערצעהלונג)
מ. לעבנזון

צווישן די באהאלטענע צדיקים וועלכע זענען געווען גרויס אין תורה און פאר פרעמדע זיך ארויסגעוויזן אלס פשוטע מענטשן, איז אויך געווען דער צדיק ר׳ ישעי׳ זאכאוויצער. דארטן אין זאכאוויץ האט ער אויסגעקליבן צו וואוינען ווייט פון וועג קיינער זאל איהם נישט שטערן אין זיין עבודת השם, פונדעסט־וועגן האבן די אלע וואס זענען געקומען מיט איהם אין באריהרונג האבן גלייך געמערקט אז פאר זיי שטעהט א העכערער מענטש, מ־שכמו ולמעלה, נאר ער זוכט צו פארשטעלן זיין גרויסקייט.

מען דערצעהלט אז די פויערן וואס האבן געוואוינט אין זאכאוויץ האבן שטענדיג „אריינ־געחאפט" די קיה וועלכע האבן געהערט צו ר׳ ישעי׳ן צו זיי אין די פעלדער, כדי ווען ר׳ ישעי׳ וועט געהן זיי אפנעהמען וועט איהם אויסקומען צו טרעטן איבער זייערע פעלדער, און ביי וועלכן זיי האבן עס געהאלטן פאר א „סגולה" אז די תבואה פון די פעלדער זאל זיין געראטן.

★

פיהל מעשיות ווערן דערצעהלט וועגן די גרויסע ערליכקייט און צדקות פון ר׳ ישעי׳ן, צווישן זיי אויך פאלגענדעס.

צו ר׳ ישעי׳ן איז אמאהל געקומען א איד וועלכער איז איהם נישט געווען באקאנט, און איהם געבעטן א הלואה פון טויזנט רובל צו בעצאהלן אין א האלב יאהר ארום, ער מוז נויטיג האבן דאס געלד כדי ער זאל נישט אנזעצן אין זיין האנדל. וויבאלד ר׳ ישעי׳ האט נישט געקענט דעם דאזיגן אידן האט ער איהם געבעטן דאס איינער פון זיינע בעקאנטע און גוטע פריינד זאל זיין פאר איהם א ערב אויף דער הלואה.

— וואו זאל איך יעצט געהן זוכן א ערב — האט דער איד געזאגט און טרערן זענען איהם געשטאנען אין די אויגן, איך בין דא א פרעמ־דער, און קען קיינעם נישט פון דעם געגנד, איך ווייס נישט ווער עס וועט וועלן דא פאר מיר זיין א ערב, נאר ג־ט אליין, ער ווייס גוט מיין געדריקטן צושטאנד און ער קען פאר מיר זיין ערב...

ר׳ ישעי׳ האט איהם געגעבן די הלואה, אין א האלב יאהר ארום איז געקומען דער לוה און דערצעהלט אז דער אויבערשטער האט איהם געהאלפן און די געשעפטן זיינע זענען נישט אונטער געגאנגען, ער האט שטארק מצליח געווען.

אזוי רעדנדיג נעהמט ער ארויס פון קעשענע טויזנט רובל און דערלאנגט עס ר׳ ישעי׳ן, אבער ר׳ ישעי׳ וויל עס נישט נעהמען.

— דיין ערב — זאגט צו איהם ר׳ ישעי׳ — האט מיר שוין אפגעצאלט דעם גאנצן חוב.

— וואס רעדט איהר ? וואונדערט זיך דער איד — וואס פאר א ערב ?

—איהר פארגעסט — זאגט צו איהם ר׳ ישעי׳ — אז מיר האבן אפגערעדט אז דער אויבערש־טער וועט זיין אייער ערב, און אין דעם זעלבן טאג וואס איך האב אייך פארליהען די טויזנט רובל, האט מיר דער אויבערשטער צוגעשיקט א געשעפט אין וועלכן איך האב פארדינען טויזנט רובל, האב איך עס אנגענומען אלס צאהלונג פאר אייער הלואה, וואס מען האט מיר פון הימל צוגעשיקט.

דער איד האט אבער בשום אופן נישט גע־וואלט נעהמען קיין אומזיסטע געלד, און נאך א לאנגן ויכוח, איז געבליבן אוועקגעבן די סומע פון טויזנט רובל פאר גמילות חסדים אין דער ווילנער קהלה, און די מצווה זאל געהן פאר ביידן.